

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Ε.Π. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

3^η ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΠΕΠ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ 2014-
2020

Λάρισα, 16 Νοεμβρίου 2017

Ενημέρωση για την πρόοδο υλοποίησης
της Στρατηγικής Χωρικής Ανάπτυξης

2^ο μέρος : Νέες Στρατηγικές Β.Α.Α. σε
Τρίκαλα και Καρδίτσα

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά
και Επενδυτικά Ταμεία

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Οι Στρατηγικές Ολοκληρωμένης Χωρικής Ανάπτυξης αποτελούν εργαλείο για την εφαρμογή αναπτυξιακών στρατηγικών σε χωρικές ενότητες που παρουσιάζουν συγκεκριμένα προβλήματα ή διακρίνονται από σημαντικές αναπτυξιακές δυνατότητες. Ένα από τα εργαλεία για την υλοποίησή των Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων (ΟΧΕ) είναι οι Στρατηγικές Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (ΒΑΑ).

Μέχρι σήμερα στο πλαίσιο του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος Θεσσαλίας 2014 – 2020 (ΠΕΠ) έχει ενεργοποιηθεί το εργαλείο των Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων για την εφαρμογή Στρατηγικών Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (ΒΑΑ) στη Λάρισα και Βόλο, όπως προέβλεπε και το εγκεκριμένο Πρόγραμμα. Οι πόλεις αυτές αποτελούν τις πρωτεύουσες των Περιφερειακών Ενοτήτων Λάρισας και Μαγνησίας Σποράδων, με τη Λάρισα να αποτελεί και την έδρα της Περιφέρειας. Η Περιφέρεια Θεσσαλίας έχει αστικό πληθυσμό που υπερβαίνει το 55% του συνολικού πληθυσμού της, συγκεντρωμένο κατά κύριο λόγο σε 4(τέσσερα) αστικά κέντρα, πρωτεύουσες των αντίστοιχων Περιφερειακών Ενοτήτων της.

Οι πρωτεύουσες των άλλων δύο (2) Περιφερειακών Ενοτήτων της Θεσσαλίας, που είναι τα **Τρίκαλα και η Καρδίτσα**, είναι σημαντικού πληθυσμού και με λειτουργία τους ως κέντρα διοικητικής και επιχειρηματικής εξυπηρέτησης όλης της ευρύτερης περιοχής τους, παρότι εν δυνάμει εμπίπτουν στην εκπόνηση Στρατηγικών Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης, δεν έχουν έως σήμερα εγκεκριμένη αντίστοιχη Στρατηγική.

Εξετάζοντας την κατάσταση που καταγράφεται στις δύο πόλεις στους τομείς της ανεργίας, της φτώχειας και του δομημένου περιβάλλοντος, μετά την αποτύπωση των κυριότερων οικονομικών, κοινωνικών, περιβαλλοντικών και πολιτισμικών ζητημάτων, σύμφωνα με τα στοιχεία που ζητήθηκαν και κατατέθηκαν στην Ειδική Υπηρεσία από τους Δήμους Τρικκαίων και Καρδίτσας,

αναγνωρίζεται η αναγκαιότητα και τα οφέλη που θα προκύψουν από την ύπαρξη Στρατηγικών Β.Α.Α. και σε Τρίκαλα και Καρδίτσα, κρίνοντας ότι η ΟΧΕ είναι ένα ικανό εργαλείο εφαρμογής.

Με τις Στρατηγικές ΒΑΑ, στοχεύεται η στήριξη της απασχόλησης και επιχειρηματικότητας, της κοινωνικής συνοχής και της καταπολέμησης της φτώχειας, καθώς και η περιβαλλοντική αναβάθμιση στις πόλεις, με στήριξη της εργασίας, του εισοδήματος και της βελτίωσης όρων διαβίωσης των πολιτών, καθόσον λειτουργούν εκ του ρόλου τους ως «κέντρα» διοικητικά και επιχειρηματικά στην περιοχή της Δυτικής Θεσσαλίας.

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω αλλά και :

- Τις εγκυκλίους της ΓΓΔΕ-ΕΣΠΑ και ειδικότερα την εκδοθείσα τον 7^ο/2015, όπου δίδεται η δυνατότητα υλοποίησης Στρατηγικής ΒΑΑ –μεταξύ άλλων- στις Πρωτεύουσες των Περιφερειακών Ενοτήτων,
- Το γεγονός ότι με την εκπόνηση Στρατηγικών ΒΑΑ στις δύο (2) αυτές πόλεις, καλύπτονται όλες οι Περιφερειακές Ενότητες της Θεσσαλίας,
- Την πρόοδο του ΠΕΠ.Θ έως σήμερα και τις χρηματοδοτικές δυνατότητες στους επιμέρους Άξονες και Θεματικούς Στόχους του,
- Το ότι οι Στρατηγικές Λάρισας και Βόλου είναι σήμερα εγκεκριμένες με συγκεκριμένους Προϋπολογισμούς και σύμφωνα με τη σχετική Πρόσκληση που είχε εκδοθεί, ενώ για τα έργα που περιλαμβάνουν συγχρηματοδότησης ΕΤΠΑ, αναμένονται σημαντικές εκπτώσεις στους Διαγωνισμούς που θα διενεργηθούν,

- Την απαίτηση του Κανονισμού για διάθεση πόρων για Στρατηγικές Β.Α.Α. στο 5% του προϋπολογισμού του ΕΤΠΑ στα Ε.Π. του ΕΣΠΑ,
- Το ποσό που προβλέφθηκε στο εγκεκριμένο ΠΕΠ ως προς το ανωτέρω σημείο, και που με την υπό έγκριση 1^η Αναθεώρηση ΠΕΠ αυξάνεται κατά 2,75 εκ.ευρώ Δημόσια Δαπάνη για το ΕΤΠΑ, ήτοι πρόβλεψη τελικής δαπάνης στο ΕΤΠΑ για Στρατηγικές Β.Α.Α. ποσού 21 εκ.ευρώ σε όρους Δημόσιας Δαπάνης,
- Τα αποτελέσματα που θα προσδώσει η εκπόνηση ολοκληρωμένων Στρατηγικών ΒΑΑ σε Τρίκαλα και Καρδίτσα , με συνδυασμένη στήριξη πόρων Ε.Τ.Π.Α. και Ε.Κ.Τ.,
- Την πρόβλεψη έγκρισης από την Επιτροπή Παρακολούθησης, Εξειδίκευσης Στρατηγικών Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης σε Τρίκαλα και Καρδίτσα, καθόσον δεν ονοματίζονται ρητά στο ΠΕΠ.Θ,

Προτείνουμε και εισηγούμαστε την έγκριση Στρατηγικών Β.Α.Α. σε Τρίκαλα και Καρδίτσα, με πόρους του Ε.Τ.Π.Α. και του Ε.Κ.Τ. συνολικού προϋπολογισμού 15 εκ.ευρώ, με τους πόρους να επιμερίζονται καταρχήν αναλογικά σε Τρίκαλα και Καρδίτσα, και ειδικότερα ενδεικτικής κατανομής :

Ε.Τ.Π.Α. , 13 εκ.ευρώ :

1 εκ.ευρώ στον Άξονα 1 / Θεματικό Στόχο 3, για δράσεις επιχειρηματικότητας

2 εκ.ευρώ στον Άξονα 2B / Θεματικό Στόχο 9, για κοινωνικές υποδομές

10 εκ.ευρώ στον Άξονα 3 / Θεματικό Στόχο 4 και 6, για υποδομές περιβάλλοντος

Ε.Κ.Τ. , 2 εκ.ευρώ :

2 εκ.ευρώ στον Άξονα 2A / Θεματικό Στόχο 8 και 9 για δράσεις απασχόλησης και κοινωνικής συνοχής.

Ως αρχές για τις Στρατηγικές ορίζονται :

Οι Περιοχές Παρέμβασης των Στρατηγικών Β.Α.Α. οφείλουν να αντιμετωπίζουν προκλήσεις που εμπίπτουν στις εξής κατηγορίες κριτηρίων σε συμφωνία με το άρθρο 7 «Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη» του κανονισμού 1301/2013 για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ):

- ✓ Οικονομικά
- ✓ Κοινωνικά
- ✓ Περιβαλλοντικά (φυσικό και δομημένο περιβάλλον)
- ✓ Κλιματικής αλλαγής
- ✓ Δημογραφικά

Οι Στρατηγικές ΒΑΑ θα εκπονηθούν από τις Αστικές Αρχές των 2 πόλεων και θα υποβληθούν για έγκριση και αξιολόγηση στην ΕΥΔ ΕΠ Περιφέρειας Θεσσαλίας, στο πλαίσιο πρόσκλησης που θα εκδοθεί βάσει των κριτηρίων της παρούσας εξειδίκευσης (ακολουθούν στην εισήγηση). Οι Στρατηγικές ΒΑΑ πρέπει :

- Να βασίζονται στις πραγματικές αναπτυξιακές ανάγκες και δυνατότητες της κάθε προτεινόμενης περιοχής παρέμβασης .
- Να περιλαμβάνουν συγκεκριμένο Σχέδιο Δράσης, αποτελούμενο από συμπληρωματικές και συνεκτικές δράσεις, κατάλληλες για την επίτευξη μακροχρόνιας βελτίωσης των οικονομικών, κοινωνικών, περιβαλλοντικών, κλιματικών και δημογραφικών συνθηκών της περιοχής παρέμβασης.

- Να στοχεύουν στην επίτευξη μετρήσιμων αποτελεσμάτων, συναφών με τους ειδικούς στόχους και τα αναμενόμενα αποτελέσματα του ΠΕΠ, συμβάλλοντας στην εκπλήρωση των δεικτών των αντίστοιχων επενδυτικών προτεραιοτήτων του.
- Να έχουν ρεαλιστικό προϋπολογισμό με σύνδεση του με πηγές χρηματοδότησης και χρονοδιάγραμμα υλοποίησης των επιμέρους δράσεων
- Να περιγράφουν με σαφήνεια τους τρόπους συμμετοχής των κατοίκων της περιοχής παρέμβασης και άλλων επιπέδων διακυβέρνησης τόσο στη φάση του σχεδιασμού όσο και στη φάση υλοποίησης τους.

Κατά την κατάρτιση των Στρατηγικών ΒΑΑ μπορούν να καταγράφονται ως αναγκαιότητά τους δράσεις και από λοιπές, πλην ΠΕΠ, πηγές χρηματοδότησης όπως ίδιοι πόροι, λοιπά Επιχειρησιακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ κ.α.. Σε κάθε περίπτωση, ο ολοκληρωμένος χαρακτήρας και στόχευση τους πρέπει να προκύπτει από τους πόρους του ΠΕΠ, ως βασικός «πυρήνας» μιας πιθανά διευρυμένης χρηματοδοτικά Στρατηγικής.

Στο πλαίσιο του ολοκληρωμένου χαρακτήρα των Στρατηγικών, είναι **απαραίτητη** η άμεση συσχέτιση / συνέργεια των πόρων ΕΤΠΑ και ΕΚΤ που θα διατεθούν σε αυτές. Ειδικότερα, για τους πόρους του ΕΚΤ διευκρινίζεται ότι δεν είναι απαραίτητο κατά την υποβολή των Στρατηγικών να υπάρχει πλήρης εξειδίκευση σε επίπεδο δράσης, θεμάτων υλοποίησης ή / και κριτηρίων επιλογής ωφελουμένων της περιοχής παρέμβασης των Στρατηγικών. Επίσης διευκρινίζεται ότι δράσεις «οριζόντιου» χαρακτήρα ή πολιτικής που προκύπτουν από εθνικές ή περιφερειακές πολιτικές (βλ. ΚΗΦΗ, voucher βρεφονηπιακών σταθμών, Κέντρα Κοινότητας, Κοινωνικά παντοπωλεία, κ.α.) δεν περιλαμβάνονται στις υπόψη Στρατηγικές.

Οι δράσεις / ενέργειες των υπόψη Στρατηγικών πρέπει να παρουσιάζουν υψηλό βαθμό ωριμότητας σύμφωνα με τα οριζόμενα στα συνημμένα κριτήρια και στην πρόσκληση που θα ακολουθήσει.

Οι αστικές αρχές Τρικάλων και Καρδίτσας, ως **Ενδιάμεσοι Φορείς Διαχείρισης** (ΕΦΔ) των ΒΑΑ θα κληθούν μέσω της Πρόσκλησης για την υποβολή των Στρατηγικών τους να υποβάλλουν τα προβλεπόμενα από το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου και την εγκύκλιο της Εθνικής Αρχής Συντονισμού με α.π. 40134/ΕΥΘΥ/373/12.04.16 προκειμένου να αξιολογηθούν ως προς την επάρκεια τους για το εύρος των καθηκόντων που δύνανται να αναλάβουν και αντιστοιχούν στην αξιολόγηση και επιλογή των πράξεων των Στρατηγικών ΒΑΑ.

Εισηγούμαστε την έγκριση των **Κριτηρίων** των Στρατηγικών ΒΑΑ, τα οποία πρέπει να πληρούνται στο σύνολο τους (ΝΑΙ / ΟΧΙ κριτήρια) προκειμένου οι υπόψη Στρατηγικές να αξιολογηθούν θετικά, όπως καταγράφονται παρακάτω, κατ'αναλογία των ΒΑΑ Λάρισας και Βόλου και σύμφωνα με τις σχετικές Εγκυκλίους της ΓΓΔΕ – ΕΣΠΑ :

**ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ 2014 - 2020**

1. **Συμφωνία με τις προϋποθέσεις και τους όρους της πρόσκλησης:**
 - Εμπρόθεσμη υποβολή

- Συμπλήρωση σύμφωνα με τις Οδηγίες της Πρόσκλησης
- Αποφάσεις αρμοδίων οργάνων της Αστικής Αρχής για την υποβολή της Στρατηγικής Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (ΒΑΑ)
- Προϋπολογισμός και χρονοδιάγραμμα εντός των ορίων που τίθενται στην πρόσκληση

2. Τεκμηρίωση της επιλογής της Περιοχής Παρέμβασης (ΠΠ) της Στρατηγικής ΒΑΑ:

- Σαφής προσδιορισμός της ΠΠ
- Τεκμηριωμένη ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης της ΠΠ αναφορικά με τις 5 προκλήσεις του άρθρου 7 του Καν. 1301/2013 για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) (οικονομικές, περιβαλλοντικές, κλιματικές, κοινωνικές και δημογραφικές)
- Επαρκής ανάλυση SWOT της ΠΠ σε σχέση με τις παραπάνω 5 προκλήσεις

3. Σαφήνεια Στρατηγικής ΒΑΑ ως προς την δομή της, την ανταπόκριση στις προκλήσεις, τα προβλήματα και τον ολοκληρωμένο χαρακτήρα της:

- Σαφήνεια οράματος και στόχων Στρατηγικής ΒΑΑ
- Συνέπεια Στρατηγικής ΒΑΑ με ανάλυση SWOT ΠΠ
- Σαφήνεια προτεινόμενου Σχεδίου δράσης / αντιστοίχιση προτεινομένων δράσεων με στόχους Στρατηγικής ΒΑΑ
- Επαρκής σύνδεση στόχων, αναμενόμενων αποτελεσμάτων και προτεινομένων δράσεων
- Τεκμηρίωση αντιμετώπισης 2 τουλάχιστον από τις 5 προκλήσεις του άρθρου 7 του Καν. 1301/2013 (ΕΤΠΑ)
- Σαφής περιγραφή των δράσεων και των δυνητικών δικαιούχων τους
- Επαρκής βαθμός ωριμότητας προτεινομένων δράσεων
- Ρεαλιστικότητα προϋπολογισμού προτεινομένων δράσεων
- Ρεαλιστικότητα χρονοδιαγράμματος υλοποίησης προτεινομένων δράσεων
- Καταλληλότητα δυνητικών δικαιούχων προτεινομένων δράσεων
- Καταλληλότητα προτεινομένων δεικτών για την παρακολούθηση της προόδου των δράσεων και των αποτελεσμάτων της Στρατηγικής ΒΑΑ

4. Συμβατότητα με το ΠΕΠ Θεσσαλίας και λοιπά αναπτυξιακά σχέδια της Περιφέρειας

- Συμβατότητα των στόχων της Στρατηγικής ΒΑΑ με τους ειδικούς στόχους του ΠΕΠ Θεσσαλίας
- Συμβολή των δράσεων της Στρατηγικής ΒΑΑ στην κάλυψη των δεικτών του ΠΕΠ Θεσσαλίας
- Συμβατότητα στόχων Στρατηγικής ΒΑΑ με τους στόχους της /ων σχετικής (ων) Περιφερειακών Σχεδίων (Περιφερειακή Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης, ΠΕΣΚΕ, Χωροταξικό Σχέδιο Περιφέρειας, κ.α.)

5. Δυνατότητα της Αστικής Αρχής να λειτουργήσει ως ΕΦΔ για την αξιολόγηση και επιλογή των πράξεων

- Τεκμηρίωση της διοικητικής και επιχειρησιακής ικανότητας της Αστικής Αρχής να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις της ως ΕΦΔ σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου του ΕΣΠΑ και στην πρόσκληση

6. Συμμετοχικότητα στην Κατάρτιση και εφαρμογή της Στρατηγικής ΒΑΑ

- Σαφήνεια και πληρότητα μεθοδολογίας διαβούλευσης
- Επαρκής ενημέρωση και ενεργοποίηση των εμπλεκόμενων φορέων:
 - κοινωνικών και οικονομικών εταίρων ΠΠ
 - δυνητικών δικαιούχων
 - Οργάνων λήψης αποφάσεων της Αστικής Αρχής.

Λάρισα, 6 Νοεμβρίου 2017

Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Ε.Π. Περιφέρειας Θεσσαλίας